

DUNUŊA BENMAKAN KA A BEN

Adamadenŋa Lasabati ni a la wuriki Sariyalu ma

KALAMA DANTEEELI

Bani fabadenŋa tomasere le ye, hoŋɔya ni telen ani jususuma di dunuŋa do,

Bani adamaya lasabati lonbaliya ni a la gboyane le nanin benkanni di men ka moolu lamuriti, ka ke sababu di fana ka moolu kunna fulen, ka alu lo hoŋɔya jinina ka alu bo misikinaya do,

Bani adamaya lakanda ye wajibi le di, fo jamana ye ke jamana dafani le di sariya bolo ma, wole ye a kela moolu te muriti ka don jede makadan waa la,

Bani jamanalu la teebeɛn ni alu la kaninteya ye fen ne di men kakan ka senbenteya,

Bani jamana menɛu ye "ONU" dekuruba kono, wolu bara alu kan di ko alu di adamaden nakadan, ka a lawuriki ka ban ka ce ni muno lakana ko bee do,

Bani alu bara alu kan di fana, ko alu di adamaya lafasa, ka adamaden la hoŋɔya dafa sila bee kan,

Bani, bee benni miriya kelen ma, ka a lo adamaya lasabati ma, wo ye wajibi le di bee ne, walako miriya wo ye se lataamala sila bee kan, "ONU" gbaraba bara a kandi: ko adamaden lakanda sariya jin bara ke dunuŋa bee ye wajibi di, sa bee ye a to i hankili la, ka i tesidi, ka moolu karan a la, ka alu jodon a la, ka a latinma jamanala te.

Sariya 1

Adamadennu bee sodonŋa kakan, hoŋɔya do, fabadenŋa do ani sariya ta fan do. Hankili ni sonome ye alu bee ma, a kakan wo do alu ye bakelenŋa sila lataaman alu joon te.

Sariya 2 nan

Mo kelen kelenna bee ni adamaden lakadan sariya kakan, i keda mo susu di, i sii te mafene nna, i fadikolo te mafenenna, i kan te mafenenna, i la dina te mafenenna, i la jamana mara hankili te mafenenna, i sondoniya te mafenenna.

Ani fana jamanalu suuya te danbola ka a ben sariya wolu ma, alu mara hankili keda a susu di, alu ma ke jamanalu hoŋɔyani di, alu keda mara susu kono.

Sariya 3 nan

Adamaden kelen kelenna bee nii kakan ka lakanda, ka a la hoŋɔya lakanda, ka a kun nakanda.

Sariya 4 nan

Mo si makan ka ke jon di, ka ke bolokono mo di, jonŋa ni jonsan sila bee bara laton.

Sariya 5 nan

Jankankata susu ma kan ka sii mo la min di se fe siila a la adamadenŋa la, ka a kunnajii.

Sariya 6 nan

Adamaden kelen kelenna bɛɛ la mɔɔya ka kan ka lɔn a jɛ sariya kunda bɛɛ la, a kɛda fanfan di.

Sariya 7 nan

Mɔɔ bɛɛ ka kan sariya ja kɔɔɔ, a ka kan fanan bɛɛ ye mabɛn ja kelen ma sariya bolo. Mɔɔ makan ka lafisaya mɔɔ di ka ben sariya jin lataamanja ma.

Sariya 8 nan

Mɔɔ bɛɛ di se i makasila i la jamana sariya bonnu la ni bila kɛda i la tɔpɛli sila ma, ni wo tɛ sariya sila ma.

Sariya 9 nan

Mɔɔ si tɛ se minala ten, ka a don kaso la hamantɛ ka gben a la jamana kɔnɔ ni kun tɛ a la.

Sariya 10 nan

A wajibiyani, adamaden na ko ye kɛ ko hakika di, ka a lankɛnɛmaya kitibon na telen kɔnɔma, ka a jo ni a jalaki danfaranbɔ.

Sariya 11 nan

Mɔɔ mɔɔ na a midada sika la sariya bolo ma, a ka kan ne ka jate fɔlɔ ko a sɔn tɛ a dɔ, han kiti ye a jalaki lankɛnɛmaya.

Mɔɔ mɔɔ na a midada sariya kɔɔɔ bolo ma, sariya kuda sila ma kan ka lɔ a ma. Ani fana a la midali fanka ma kan ka tanbi sariya kɔɔɔ jate la.

Sariya 12 nan

Mɔɔ ma kan ka a bila a mɔɔ jɔɔ la kolu dɔ ten; ka bɔ a la denbaya kolu ma, a la gbundu sɛbɛlu, ka wa sii a la lukɔnɔ kolu la. A ma kan ka a dantipɛn, a ma kan ka a suma gboya. Sariya ka kan ka bɛɛ lakanda ko suu wolu ma.

Sariya 13 nan

Taa ni seyi dahani bɛɛ ye jamana kɔnɔ. Jamana yɔrɔ yɔrɔ fana ka i diya, i dise i siila yen.

Mɔɔ kɛɛ di se ka bɔ jamana kɔnɔ, a kɛda a fabada di, a kɛda jamana gbɛdɛ di, ka ban ka a kɔseyi.

Sariya 14 nan

Dannatanbikolu kɔɔɔ, bɛɛ di se i kun karifadiya jinina jamana gbɛdɛ dɔ, i don ma kan ka jɛn a la.

Ni sariya lɔnin tɛ mɔɔ ma, mɔɔ mɛn na a la jamana sariya tipɛnna ka a bori.

Sariya 15 nan

Mɔɔ bɛɛ ka kan ka kɛ jamana dɔ jamanaden di.

Moo si te se ha jen a la jamana denja la, i don di se fanan jamana gbede denja sodonna.

Sariya 16 nan

Ni alu sii seda a ma, kamarennu ni den musolu di se fudula joon ma, sinjooya te a do, dina ko te a do. Alu bee kakan sariya ja kodo ko bee do, fudu bolo ma.

Fudu te sidi alu te fo alu fila bee ba ben a ma.

Denbaya le ye jama tefeden di. Wo do, a kakan ka lakanda jamana bolo.

Sariya 17 nan

Moo moo, a keda a kelen na, a keda jama do, a di se ka a ta sodon.

Moo si bolo fen ma kan ka mina a la fanka bolo ma.

Sariya 18 nan

Hankili lamiri, sonome lamiri ani dina lawasanin bee ye. I di se ka i diyananta ta dinalu do, ka a silalu lataama.

Sariya 19 nan

A lawasanin bee ye ka a miriya jida, foli do, sebeli do, ka hankili jinin fan bee, sila bee fe. Ko si ma kan ka ke moo la wo si do.

Sariya 20 nan

A lawasani bee ye ba joon nadee, kuna do, keweli do men ni janfa sila te kelen di.

Moo te se karabala ka ladon dee do, dee min man di a je.

Sariya 21 nan

Jamanaden bee di se kela jamana kantii di, a yedekani walal a la moo suwandini.

Jamanaden bee kakan jamana baarakundalu do bolo kelen ma.

Jamana kantiilu fanka siini jamana den na lannaya le ma; jamanadennu ye alu sawo yidala wote ni wote le, ka ala lannaya molu suwandi telen ni sariya do.

Sariya 22 nan

Jamana bee kakan ka jamanadennu lakanda ja kelen ma. Sodon sila fe, dariya sila fe, lonni sila fe, lakandali wo ye bola jamana boloko le do ani a ye min sodonna ani jamana gbedelu la baarajooya do.

Sariya 23 nan

Bee kakan ka baara sodon, ka baara ke sonoya do, baara men duman i je; bee kakan ka latanka baaratanja ma jamana konu.

Baara mennu jate kakan, wolu kakan ka sara ja kelen ne ma a kebaalu ye.

Baara kakan ka sara sodon, sara men di baarala ni a la denbaya balo hali a ma desu.

Baaralalu la joon nakafo dahani alu ye, alu la munanfan makadan sila fe.

Sariya 24 nan

Nɔɔɔnni ni janate wajibiyani baarala bee ye, men ni sara tee te kelen di.

Sariya 25 nan

Se wajibiyani bee ye, se men di ani a la denbaya daha, ka alu kisi konkon ma, ka alu dafiyabo, ka lau jiya, ka alu dandan ani ka alu musakalu ja. Ni jankaro ni baaratanja ani misikinaya latee suusu seda i ma, i kakan ka makadan.

Denbatii ni a den kakan ka mademen; den sodonda fudu do, a ma sodon fudu do, a bee kakan.

Sariya 26 nan

Kakan wajibiyani bee ye, a don ma kan ka sara kate karan saara folo ni a filanan ma. Kanan saara folo ye wajibi le di bee ye. Baara makaran ka kan ka aalawanka. Bee ka kan ka karan saara naaninan masodon tee sidi bolo le ma.

Kanan ka kan ka mo llawanka, ha a la mooya lasabati, ka a la horya lawasa. A kakan ka ke sababu di ka jon nagboyaje boloka, ka hina ni terimooya ladon dunu do, siyalu te, dinalu te, ka "ONU" deekuruba mademen ben nadonna dunu kon.

A dahani denbatiilu ye ka alu den bila karan na, karan men duman alu ye.

Sariya 27 nan

A wajibiyani bee ye ka tee i la jamana lonniko bee do han ka a ton sodon.

Bee la baara ton kakan ka lakanda, a keda sebe di, a keda lonni suusu di.

Sariya 28 nan

A dahani jamana bee ye ka bo sila di, sila men di sariya jinnu lakanda ka ke kunnafulen di adamadennu ma.

Sariya 29 nan

Bolo koyinin kelen te bere ta, wo do, bee kakan ka kolo i la jama.

Jamana dafani do, ebee kakan ka to sariya le ko walako i kana bila dolu taje do.

Sariya jinnu kakan ka lataaman "ONU" deekuruba la miriya le kan. A makan ka llataaman miriya gbede kan.

Sariya 30 nan

Dalilu si te mo bolo, a te jamana bolo, ka bo sila di, sila men di sariyaba jinnu tijen.